

1974-05-31

11.121-390-71

Kramfors kommun
Box 47
872 01 KRAMFORS 1

**Bildande av naturreservat i Fällsviks by, Nordingrå socken, Kramfors kommun
(Rotsidans naturreservat)**

Med stöd av 7 § naturvårdslagen beslutar länsstyrelsen att ett kustområde i Fällsvik, Kramfors kommun, skall utgöra naturreservat på grund av områdets betydelse för kännedom om landets natur och för allmänhetens friluftsliv.

Strandområdet Rotsidan söder om Barsta uppvisar en annorlunda geologisk struktur än Nordingråkusten i övrigt. Flacka diabashällar - stundom vackert slipade, stundom kraftigt söndervittrade - karakteriserar den mot havet fritt exponerade kuststräckan. Rotsida är ett omtyckt utflyktsmål där man upplever orörd natur och havets mäktighet.

Reservatet, som omfattar de nybildade fastigheterna Fällsvik 13:4 och 15:2 på respektive 28,0 ha och 75,3 ha, har förvärvat av staten för naturvårdsändamål.

./.

Reservatet har utmärkts på karta som hör till beslutet.

För att trygga ändamålet med reservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 8 och 10 §§ naturvårdslagen att nedan angivna föreskrifter skall gälla för området.

A. Föreskrifter enl 8 § naturvårdslagen angående inskränkning i rätten att förfoga över reservatområdet.

Det är förbjudet att

1. uppföra byggnad annat än för att tillgodose ändamålet med reservatet
2. anlägga väg, stig eller parkeringsplats annat än för att tillgodose ändamålet med reservatet

3. gräva, schakta eller vidta annan åtgärd som förändrar markytans form
4. anordna upplag annat än i samband med områdets skötsel
5. dra fram mark- eller luftledning
6. anlägga brygga eller annan anordning som förändrar naturmiljön
7. vidta skogliga åtgärder som inte angetts i gällande skötselplan
8. framföra motorfordon annat än i samband med områdets skötsel

B. Föreskrifter enligt 10 § naturvårdslagen gällande allmänheten

Det är förbjudet att

1. framföra eller uppställa motorfordon annat än på anvisad plats
2. uppställa hus- eller släpvagn
3. tälta annat än på anvisad plats
4. göra upp eld annat än på anvisad plats
5. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar samt skada vegetationen i övrigt genom att gräva upp eller plocka örter, gräs, mossor eller lavar
6. på ett störande sätt använda radioapparat, gramfon, bandspelare, musikinstrument e d

I övrigt erinras om de förbud som allmänt gäller, varvid här kan nämnas förbud att

1. olovligen av växande träd taga ris, gren, näver, bark, löv m m (12 kap 2 § brottsbalken)
2. skräpa ned i naturen med plåt, plast, glas, papper, avfall eller annat (23 § naturvårdslagen)
3. handha eld eller brandfarligt föremål på sådant sätt att därav lätt kan uppstå brand (10 § brandlagen)

1974-05-31

11.121-390-71

**C. Föreskrifter enligt 7 § naturvårdskungörelsen om
vård och förvaltning**

a) Reservatet skall vårdas så att nuvarande naturmiljö och landskapsbild i möjligaste mån bibehålls.

Åtgärder ska vidtas som, utan att strida mot syftet i föregående stycke, underlättas för allmänheten att besöka och vistas i området.

Länsstyrelsen meddelar föreskrifter om vården av reservatet genom utarbetande och fastställande av skötselplan.

b) Reservatet, som enl 7 § naturvårdskungörelsen förvaltas av domänverket, skall benämnas Rotsidans naturreservat och utmärkas av skogs-
vårdsstyrelsen i enlighet med av statens naturvårdsverk utfärdade anvisningar.

./.

Besvär till jordbruksdepartementet. Se bilaga (PLY 1

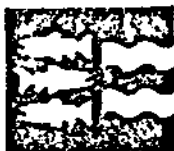
Vid den slutliga handläggningen av detta ärende, i vilket länsstyrelsens styrelse fattat beslut, har förutom föredraganden byrådirektören Bengt Norén, även naturvårdsdirektören Bengt Taflin, överlantmätaren Bengt Burman, biträdande länsarkitekten Bengt Linnarsson och förste länsassessorn Tage Ljunggren deltagit.

I styrelsens beslut har deltagit landshövdingen samt ledamöterna Rolf Sjödin, Harry Sjöström, Bertil Andersson, Thore Hägglöf, Nils J Wedin, Erik Kalte, Anund Hedberg och Ivar Nordlander.

Kurt Nordgren

Bengt Norén

Bestyrkes: *[Handwritten signature]*

1977-11-25

11.121-4112-77
82-307

Kramfors kommun
Box 47
872 01 KRAMPORS 1

Utvidgning av Rotsidans naturreservat, Kramfors kommun

Rotsidans naturreservat omfattar fastigheterna Fällsvik 13:4 och 15:2 längs havsstranden söder om Barsta. Reservatet delas av den centralt belägna fastigheten Fällsvik 5:5.

Sedan den mellanliggande fastigheten bytt ägare, har länsstyrelsen förhandlat om utvidgning så att ett sammanhängande reservatområde ska kunna bildas. Överenskommelse om ersättning i anledning av förordnandet har träffats mellan länsstyrelsen och ägaren till Fällsvik 5:5.

Med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:822 med ändring 1974:1025) samt 9 och 10 §§ naturvårdsförordningen (1976:484) beslutar länsstyrelsen att utvidga Rotsidans naturreservat med del av fastigheten Fällsvik 5:5 belägen mellan fastigheterna Fällsvik 13:4 och 15:2.

Det nytillkomna området, som markerats på till beslutet hörande karta, omfattar 4,6 ha.

För att trygga ändamålet med reservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 8, 9 och 10 §§ naturvårdslagen att nedan angivna föreskrifter skall gälla för området.

A. Föreskrifter enl 8 § naturvårdslagen angående inskränkning i rätten att förfoga över reservatområdet

Det är förbjudet att

1. uppföra byggnad annat än för att tillgodose ändamålet med reservatet
2. anlägga väg, stig eller parkeringsplats annat än för att tillgodose ändamålet med reservatet
3. gräva, schakta eller vidta annan åtgärd som förändrar markytans form
4. anordna upplag annat än i samband med områdets skötsel

1977-11-25

11.121-4112-77
82-307

5. dra fram mark- eller luftledning
6. anlägga brygga eller annan anordning som förändrar naturmiljön
7. vidta skogliga åtgärder som inte angetts i gällande skötselplan
8. framföra motorfordon annat än i samband med områdets skötsel.

B. Föreskrifter enl 9 § naturvårdslagen för tillgodo-
seende av ändamålet med reservatet

Markägaren förpliktigas att tåla

att inom området utföres anordningar för rörligt fri-
luftsliv och för utmärkande av reservatområdet

att erforderlig avverkning, omhändertagande av vind-
fällen och upprensning efter eventuella storm-
skador eller bränder företas av reservatets för-
valtare utan kostnad för markägaren varvid mark-
ägaren har att hämta avverkat gagnvirke på av
förvaltaren anvisade platser inom tid som för-
valtaren anger vid risk att förvaltaren eljest
bortforslar virket på markägarens bekostnad

att erforderliga planterings- eller andra kulturåt-
gärder företas av förvaltaren.

C. Föreskrifter enl 10 § naturvårdslagen gällande allmän-
heten

Det är förbjudet att

1. framföra eller uppställa motorfordon annat än på
anvisad plats
2. uppställa hus- eller släpvagn
3. tälta annat än på anvisad plats
4. göra upp eld annat än på anvisad plats
5. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levar
de eller döda träd och buskar samt skada vegetatio-
nen i övrigt genom att gräva upp eller plocka örter,
gräs, mossor eller lavar.

1977-11-25

11.121-4112-77
82-307

6. på ett störande sätt använda radioapparat, grammo-
fon, bandspelare, musikinstrument eller dylikt

I övrigt erinras om de förbud som allmänt gäller, var-
vid här kan nämnas förbud att

1. olovligen av växande träd taga ris, gren, näver,
bark, löv m m (12 kap 2 § brottsbalken)
2. skräpa ned i naturen med plåt, plast, glas, papper,
avfall eller annat (23 § naturvårdslagen)
3. handha eld eller brandfarligt föremål på sådant sätt
att därav lätt kan uppstå brand (10 § brandlagen)

D. Föreskrifter enl 9 § naturvårdsförordningen (1976:484)
om vård och förvaltning

- a) Reservatet ska vårdas så att nuvarande naturmiljö
och landskapsbild i möjligaste mån bibehållas. Åt-
gärder ska viddas som, utan att strida mot syftet
i föregående stycke, underlättas för allmänheten
att besöka och vistas i området.

Länsstyrelsen meddelar föreskrifter om vården av reser-
vatet genom utarbetande och fastställande av skötsel-
plan.

- b) Reservatet, som utgör komplettering av Rotsidans
naturreservat, ska förvaltas och utmärkas av skogs-
vårdsstyrelsen.

./.
Besvär till jordbruksdepartementet, PLY nr 1.

I den slutliga handläggningen av detta ärende har del-
tagit landshövding Bertil Löfberg, beslutande, bitr
överlantmätare Hans-Yngve Eriksson, byrådirektör Bengt
Norén, förste länsassessor Bengt Olavi och byråinspek-
tör Jan Lundqvist, föredragande.

I styrelsens beslut har deltagit landshövdingen samt
ledamöterna Anund Hedberg, Ivar Högström, Sture Jansson,
Erik Kälte, Gunnar Mehlin, Ivar Nordlander, Lage Nyhlén,
Harald Olsson, Martin Olsson, Stig Olsson, Ivan Sjöberg,
Håkan Winberg och suppleanten Henrik Lindström.

1993-11-01

231-1918-93
82-215

Rek + mb

Statens naturvårdsverk
171 85 SOLNA

Utvidgning av Rotsidans naturreservat, Kramfors kommun

Rotsidans naturreservat bildades 1974-05-31 och omfattar fastigheterna Fällsvik 13:4 och 15:2 i Kramfors kommun (dnr 11.121-390-71). Reservatet utvidgades 1977-11-25 för del av fastigheten Fällsvik 5:5 (dnr 11.121-4112-77).

Genom köp och fastighetsreglering har fastigheten Fällsvik 15:2 utvidgats med 4,0 ha. Avsikten med markförvärvet har varit att utvidga reservatet med ett område för bil- och bussparkering.

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:822 och omtryckt 1974:1025 att utvidga Rotsidans naturreservat med 4,0 ha på fastigheten Fällsvik 15:2. Reservatets landareal blir därmed 112 ha. Den nya gränsen framgår av bifogad karta, bilaga 1.

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 8 och 10 §§ naturvårdslagen att föreskrifterna i styckena A: 1-9 och B:1-6 i länsstyrelsens beslut 1974-05-31 (dnr 11.121-390-71) skall gälla hela fastigheten Fällsvik 15:2, se bilaga 2.

För den utvidgade delen om 4,0 ha av reservatet skall vidare gälla följande föreskrifter enligt 9 § naturvårdsförordningen (1976:484) rörande naturvårdsförvaltningen:

1. Länsstyrelsen fastställer de föreskrifter om naturvårdsförvaltningen som framgår av bifogad skötselplan, bilaga 3. Inom ramen för denna kan länsstyrelsen fortlöpande meddela direktiv för förvaltningen.
2. Utmärkning av reservatets gränser. Naturreservatets gränser skall utmärkas i enlighet med Svensk standard (SIS 031522) och statens naturvårdsverks anvisningar.

2282-993/1101/2

1993-11-01

231-1918-93
82-215

Rek + mb

3. Naturvårdsförvaltaren skall vara skogsvårdsstyrelsen, som fortlöpande skall samråda med länsstyrelsen vid förvaltningen.

Den som vill klaga över detta beslut, skall skriva till miljö- och naturresursdepartementet men skicka eller lämna skrivelsen till länsstyrelsen, postadress:
Länsstyrelsen, miljövårdsenheten, 871 86 HÄRNÖSAND.

Skrivelsen skall ha kommit in inom tre veckor från den dag Ni fick del av beslutet. I skrivelse skall Ni ange vilket beslut som överklagas och den ändring som begärs. Skriv namn, adress, telefonnummer och ärendets nummer. Om Ni önskar ytterligare upplysningar, ta gärna kontakt med Jan Lundqvist, telefon 0611-29 731 (direktnummer).

I den slutliga handläggningen av detta ärende har deltagit landshövding Ingemar Öhrn, beslutande, länsassessor Hans Bergström, tf länsarkitekt Lars Nilsson, länsantikvarie Inger Lilieqvist, bitr överlantmätare Jan Heimersson, avdelningsdirektör Bengt Norén, samt byrådirektör Jan Lundqvist.

Ingemar Öhrn

Jan Lundqvist
Miljövårdsenheten
Tel 0611-29 731 Fax 0611-29 805

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Länsstyrelsens reservatsbeslut 1974-05-31
3. Skötselplan
4. Upplysningsblankett

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sid
FÖRORD	3
DATA OM RESERVATET	4
BESKRIVNING	5
NATURFÖRHÅLLANDEN	5
NATURRESERVATET	5
FÖRVALTARE	8
SERVITUTSBEKÄNNINGAR	8
BYGGNADER INOM RESERVATET	8
SKÖTSELPLAN - RÖRLIGT FRILUFTSLIV	13
FÖRUTSÄTTNINGAR OCH BEDÖMNINGAR	13
JAKT	14
MÅL FÖR SKÖTSELN	14
ÅTGÄRDSPLAN - RÖRLIGT FRILUFTSLIV	15
Stigar	15
Åtgärder inom reservatet	15
Skyltar utanför reservatet	18
Eldstäder	18
Tillsyn	20
Vägvisare	20
SKÖTSELPLAN - SKOGSMARK	21
BESKRIVNING OCH BEDÖMNINGAR	21
MÅL FÖR SKÖTSELN	21
ÅTGÄRDSPLAN - SKOGSMARK	24
EKONOMISK PLAN	25
BILAGA 1	27

FÖRORD

Kustområdet mellan Barsta och Fällsvikshamn benämns Rotsidan och är en del av Höga Kusten. Rotsidan karaktäriseras av vackert slipade och låglänta diabashällar och är ett omtyckt rekreatjonsområde.

1974 avsattes större delen av Rotsidan som naturreservat på grund av sin betydelse för kännedom om landets natur och allmänhetens friluftsliv. Reservatet omfattar fastigheterna Fällsvik 13:4 och 15:2. 1977 kompletterade länsstyrelsen reservatet med del av fastigheten Fällsvik 5:5.

Skötselplanen för Rotsidans naturreservat upprättas i två delar, 1) rörligt friluftsliv, 2) skogsmark. Föreliggande plan har utarbetats av Jan A G Lundqvist och Britt Marie Lindström vid länsstyrelsens naturvårdsenhet.

Planen har fastställts av länsstyrelsen 1981-06-04. och skall revideras inom tio år.

Länsstyrelsen

DATA OM RESERVATET

Reservatsbeslut (sid 5): 1974-05-31 och 1977-11-25.

Skötselplanen fastställd: 1981-06-04.

Revidering av planen: Före 1991.

Ekonomisk karta: 18I 4e och 4f.

Fastigheter: Fällsvik 15:2 och 13:4 samt del av
Fällsvik 5:5 i Nordingrå socken.

Kommun, län: Kramfors kommun, Västernorrlands län.

Arealer: Produktiv skogsmark 40,5 ha
Myrimpediment 2,5 ha
Bergimpediment 65 ha
Total landareal 108 ha
Vatten ingår ej.

Markägare: Staten genom statens naturvårdsverk, Fack,
171 20 Solna 1 (Fällsvik 15:2 och 13:4).

Sören Nordin, Bäckvägen 34, 821 00 Bollnäs
(Fällsvik 5:5).

Nyttjanderätter m m: Se sid 8.

Förvaltare: Skogsvårdsstyrelsen.

BESKRIVNING

NATURFÖRHÅLLANDEN

Rotsidan skiljer sig från Höga Kusten i övrigt genom att de karaktäristiska branta stupen saknas. Kustområdet karaktäriseras i stället av flacka, slipade diabashällar. Diabasen är mycket lättvittrad och bildar i vissa partier mäktiga lager av vittringsmaterial. Bitvis förekommer både stora och små klapperstensfält.

Ovanför strandområdet vidtar skog och hållmarker. Hållmarkstallskog dominerar med vindpinande, förvridna tallar och dvärgvuxna granar. Den produktiva skogsmarken är bevuxen med gran och enstaka tall. På sina ställen är näringstillgången god och här förekommer en rik örtvegetation i gläntorna. Inne mellan skogspartierna finns en tjärn samt två smärre myrområden.

Stränder och omgivande strövmarker utnyttjas i stor utsträckning av allmänheten som rekreatjonsområde.

Rotsidan finns beskriven i följande böcker

- Guvå, Lars 1971: Naturvårdsinventering i Västernorrlands län. Del 2. Ångermanland, Ådalen. Surte
- Mörner, Kerstin 1974: Rotsidan. Dokumentation av vegetation samt förslag till dispositions- och skötselplan. SNV PM 532.

NATURRESERVATET

I länsstyrelsens beslut 1974-05-31 meddelades följande bestämmelser för reservatet.

"Med stöd av 7 § naturvårdslagen beslutar länsstyrelsen att ett kustområde i Fällsvik, Kramfors kommun, skall utgöra naturreservat på grund av områdets betydelse för kännedom om landets natur och för allmänhetens friluftsliv.

Strandområdet Rotsidan söder om Barsta uppvisar en annorlunda geologisk struktur än Nordingråkusten i Övrigt. Flacka diabashällar - stundom vackert slipade, stundom kraftigt söndervittrade - karaktäriserar den mot havet fritt exponerade kuststräckan. Rotsidan är ett omtyckt utflyktsmål där man upplever orörd natur och havets mäktighet.

Reservatet, som omfattar de nybildade fastigheterna Fällsvik 13:4 och 15:2 på respektive 28,0 ha och 75,3 ha, har förvärvat av staten för naturvårdsändamål.

Reservatet har utmärkts på karta som hör till beslutet". (Karta 1 och 2).

"För att trygga ändamålet med reservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 8 och 10 §§ naturvårdslagen att nedan angivna föreskrifter skall gälla för området.

A. Föreskrifter enligt 8 § naturvårdslagen angående inskränkning i rätten att förfoga över reservatområdet

Det är förbjudet att

1. uppföra byggnad annat än för att tillgodose ändamålet med reservatet
2. anlägga väg, stig eller parkeringsplats annat än för att tillgodose ändamålet med reservatet
3. gräva, schakta eller vidta annan åtgärd som förändrar markytans form
4. anordna upplag annat än i samband med områdets skötsel
5. dra fram mark- eller luftledning
6. anlägga brygga eller annan anordning som förändrar naturmiljön
7. vidta skogliga åtgärder som inte angetts i gällande skötselplan
8. framföra motorfordon annat än i samband med områdets skötsel

B. Föreskrifter enligt 10 § naturvårdslagen gällande allmänheten

Det är förbjudet att

1. framföra eller uppställa motorfordon annat än på anvisad plats
2. uppställa hus- eller släpvagn
3. tälta annat än på anvisad plats
4. göra upp eld annat än på anvisad plats
5. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar samt skada vegetationen i övrigt genom att gräva upp eller plocka örter, gräs, mossor eller lavar
6. på ett störande sätt använda radioapparat, gramfon, bandspelare, musikinstrument e d

I övrigt erinras om de förbud som allmänt gäller, varvid här kan nämnas förbud

att

1. olovligen av växande träd taga ris, gren, näver, bark, löv m m (12 kap 2 § brottsbalken)
2. skräpa ned i naturen med plåt, plast, glas, papper, avfall eller annat (23 § naturvårdslagen)
3. handha eld eller brandfarligt föremål på sådant sätt att därav lätt kan uppstå brand (10 § brandlagen)

C. Föreskrifter enligt 7 § naturvårdskungörelsen om vård och förvaltning

- a) Reservatet skall vårdas så att nuvarande naturmiljö och landskapsbild i möjligaste mån bibehålls.

Åtgärder ska vidtas som, utan att strida mot syftet i föregående stycke, underlättar för allmänheten att besöka och vistas i området.

Länsstyrelsen meddelar föreskrifter om vården av reservatet genom utarbetande och fastställande av skötselplan.

- b) Reservatet, som enligt 7 § naturvårdskungörelsen förvaltas av domänverket, skall benämnas Rotsidans naturreservat och utmärkas av skogsvårdsstyrelsen i enlighet med av statens naturvårdsverk utfärdade anvisningar".

För del av Fällsvik 5:5, som ingår i reservatet och är i privat ägo, gäller samma bestämmelser som för resten av reservatet med undantag av följande tillägg och ändringar (beslut 1977-11-25). Till beslutet hör karta 3.

Tillägg:

"Föreskrifter enl 8 § naturvårdslagen för tillgodeende av ändamålet med reservatet.

Markägaren förpliktigas att tåla

att inom området utföres anordningar för rörligt friluftsliv och för utmärkande av reservat-område.

att erforderlig avverkning, omhändertagande av vindfällen och upprensning efter eventuella stormskador eller bränder företas av reservatets förvaltare utan kostnad för markägaren varvid markägaren har att hämta avverkat gagnvirke på av förvaltaren anvisade platser inom tid som förvaltaren anger vid risk att förvaltaren eljest bortforslar virket på markägarens bekostnad.

att erforderliga planterings- eller andra kulturåtgärder företas av förvaltaren".

Ändring:

punkt b) under rubriken "Föreskrifter enligt 7 § naturvårdskungörelsen om vård och förvaltning" ändras till

- b) Reservatet, som utgör komplettering av Rotsidans naturreservat, skall förvaltas och utmärkas av skogsvårdsstyrelsen.

FÖRVALTARE

Enligt länsstyrelsens beslut 1977-12-30 har skogsvårdsstyrelsen utsetts till naturvårdsförvaltare för den av staten ägda delen av reservatet. Skogsvårdsstyrelsen sköter även viss fastighetsförvaltning enligt avtal med statens naturvårdsverk.

SERVITUTSBELASTNINGAR

Fällsvik 13:1 och Fällsvik 13:2 har rätt att nyttja skogsvägen över Fällsvik 13:4. Fällsvik 4:1 har rätt att nyttja två vägar över Fällsvik 15:2. (Ytterligare information i lantmäterihandlingar).

BYGGNADER INOM RESERVATET

En privat fastighet med fritidshus, Fällsvik 13:2, ligger omsluten av reservatet. Ägare är Eric Westman, Pumpvägen 1, 880 20 LÅNGSELE, tel 0620/202 48.

SKÖTSELPLAN-RÖRLIGT FRILUFTSLIV

FÖRUTSÄTTNINGAR OCH BEDÖMNINGAR

Rotsidan är av stort intresse som rekreationsområde. Med tanke på att reservatet ligger långt ifrån större orter används det mest som mål för heldags- eller veckoslutsutflykter. Besökare kommer hit för att få sola på de plana, släta klipporna, samt för att uppleva orörd natur och havets mäktighet. De flesta besökare kommer med bil. Båt är inte att rekommendera, då det är svårt att lägga till vid den för vågor och vind hårt utsatta stranden.

Man kan nå Rotsidan från flera håll. Den väg som används mest är avtagsvägen strax nordost om byn Fällsvik och som leder nästan ända fram till reservatsgränsen. Därifrån leder en väl upptrampad stig ner till berghällarna. Andra möjligheter är att ställa bilen i Barsta eller Fällsvik och gå till fots den sista biten.

Trots avsaknaden av sandstränder är det många som åker hit för att solbada. Vid kraftig sjögång kan det dock bli svårt att ta sig uppför de hala långsluttande hållarna.

Eldning är enligt reservatsbetsämmlensena inte tillåtet annat än på anvisad plats, och någon sådan finns ännu ej. Tillfälliga eldstäder finns dock lite här och var. Berghällarna visar sig på dessa platser ha lätt för att spricka av den kraftiga temperaturväxlingen.

Övernattningsmöjligheterna är för närvarande små inom reservatet. Tältning är inte tillåtet annat än på anvisad plats. Höga Kustenutredningen har föreslagit en övernattningsstuga i Fällsvikshamn som därmed även skulle täcka övernattningsbehovet för reservatet.

Vilka åtgärder kan behövas på Rotsidan för att besökare skall trivas och slitage m m undvikas?

En ny stig i omväxlande terräng utmed kuststräckan mellan Fällsvikshamn och Barsta bör märkas upp och röjas i vissa partier. Samma förslag har också Höga Kustenutredningen kommit med. En kanalisering av besökarna sker därmed i den slitagekänsliga hållmarkstallskogen.

Ändamålsenliga vägvisare och allmänna informationstavlor om reservatet bör sättas upp utefter stigarna.

Vid Rödmalen, där besöksfrekvensen är hög, krävs toalett och sopuppsamling.

JAKT

I reservatsbeslutet för Rotsidan påtalas "områdets betydelse för kännedom om landets natur och för allmänhetens friluftsliv". Rotsidan är alltså inte avsatt som ett speciellt zoologiskt reservat, så av den anledningen finns inte något hinder för jakt. Risk finns däremot att jakt inom reservatet, kanske främst älgjakt, kommer att få en hindrande inverkan på allmänhetens friluftsliv. Jakträtten kan arrenderas ut med förbehåll att det i upprättat arrendeavtal blir tillåtet att genomsöka området men förbjudet att fälla djur inom reservatet.

MÅL FÖR SKÖTSEL

Målet för skötseln av reservatet ska vara att i möjligaste mån bevara områdets vilda och orörda karaktär. Samtidigt bör reservatet göras tillgängligt för allmänheten och ge tillfälle till olika typer av fritidsaktiviteter utan några omfattande anläggningar. Hänsyn ska tas till den privata fastigheter Fällsvik 13:2, som ej ingår i reservatet, med tanke på slitage och störningsrisker.

ÅTGÄRDSPLAN - RÖRLIGT FRILUFTSLIV

Stigar

Otydliga stigar märks med en speciell färg på träd, block eller direkt på berget så att det blir lätt att hitta i båda riktningarna.

En ny stig, som utgör en del av den under utbyggnad varande Höga Kustenleden, skall röjas och märkas upp med orange färg utefter hela kuststräckan. Den är utmärkt med röda snitslar av länsstyrelsen och går omväxlande på hållarna nära vattnet och i skogsmarken. Vid sommarstugan går stigen nära reservatsgränsen för att inte de ömsesidiga störningarna skall bli för stora. En kort bro måste byggas vid en skreva, se karta 4.

Den befintliga stigen mellan parkeringsplatsen och Rödmalen görs i ordning på vissa ställen så att den blir framkomlig för rullstolsbundna. Stigen är mycket tydlig och behöver ej märkas ut med färg.

En ny stig föreslås mellan parkeringsplatsen och Nördhälludden. Stigen röjs och märks upp med blå färg. Spänner måste läggas ut över bäcken vid myren.

Åtgärder inom reservatet

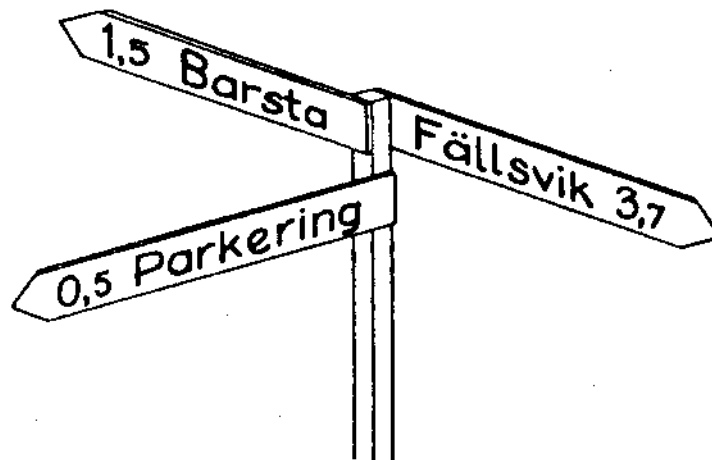
1. Barsta

En informationstavla i tavelställ sätts upp vid reservatsgränsen, se bilaga 1.

2. Nördhälludden

En enkel eldstad görs i ordning av natursten.

Vid stigförgreningen sätts en vägvisare upp.

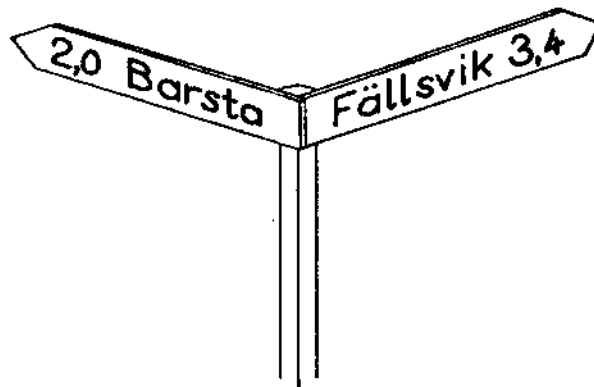

3. Parkering

Parkeringsplats

I köpet av marken för reservatet ingick nyttjanderätt till väg utmärkt på beslutskartan. Vägen slutar ca 150 m från reservatsgränsen med en öppen plats. Efter överenskommelse med markägaren har skogsvårdsstyrelsen iordningställt en parkering för ca 20 bilar och vändplats

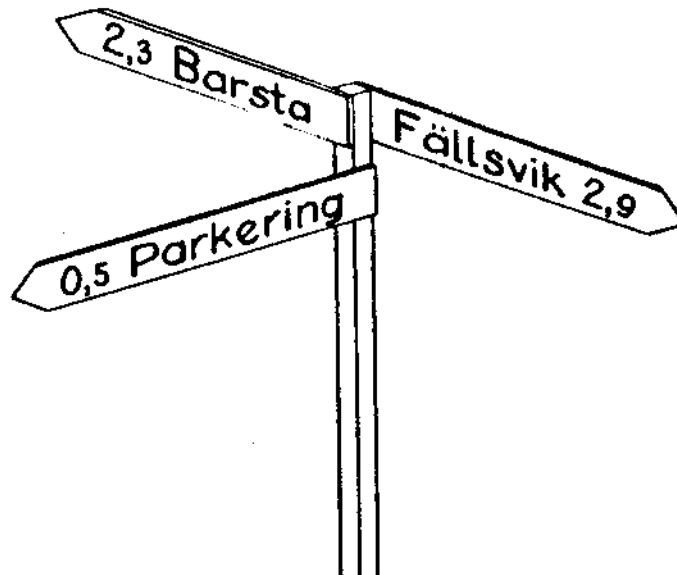
Vid parkeringsplatsen sätts en P-skylt, informationstavla i tavelställ och en vägvisare upp.

4. Rödmalen

En bit upp i skogen byggs en sopmaja, alternativt dass med soptunnor. Några enkla eldstäder görs i ordning av natursten.

Vid stigförgreningen sätts en vägvisare upp.

5. Tjockhällan

En enkel eldstad görs i ordning på lämplig plats i närheten av stigen.

6. En allmän informationstavla i tavelställ om Rotsidans naturreservat sätts upp vid reservatsgränsen.

Skyltar utanför reservatet

7. En vägvisare sätts upp vid sjöbodarna nedanför Barsta kapell där andra vägvisare redan finns uppsatta.

Rotsidans
naturreservat

(vit text på blå botten)

Ovanför kapellet sätts en träskylt upp som visar på stigens början.

ROTSIDAN

8. En vägvisare för enskild väg (dubbelsidig) sätts upp vid vägkorsningen.

Rotsidan 2

(svart text på gul botten,
röd kant)

9. Vid stigförgreningen sätts följande vägvisare upp.

Rotsidans
naturreservat

(vit text på blå botten)

Eldstäder

Vid utplaceringen av eldstäder ska man försöka ta tillvara de gamla eldplatser som redan är väl anpassade och skyddade från vind. Själva eldstaden byggs upp med hjälp av stenar och runt den lägger man ut hela och avsågade stockar att sitta på.

Tillsyn

Till förvaltarens uppgifter hör, förutom skogsvårdande åtgärder, bl a att

- hålla stignätet intakt d v s vid behov röja och ta bort vindfällan samt se till att märkningen syns
- sköta om befintliga anläggningar t ex laga skador, städa, hålla skyltarna i god kondition m m
- tömma sopsäckarna
- fylla på toalettpapper samt vid behov gräva ur och kompostera latrinerna
- fylla på ved i vedförråden vid rastplatserna

Vägvisare

Träskyltarna tillverkas av ohyvlat tryckimpregnerat virke. Tjockleken bör vara 20 mm och bredden 75 mm. Texten fräses ur med en överfräsborr, till 5 mm djup. Vägvisarna skruvas fast i tryckimpregnerade stolpar med två stycken 8 mm galvaniserade, 75 mm långa vagnsbultar.

SKÖTSELPLAN-SKOGSMARK

BESKRIVNING OCH BEDÖMNINGAR

Rotsidan karaktäriseras av låga öppna diabashällar närmast havet. Högre upp vidtar hållmarkstallskog med vindpinade förvridna tallar och dvärgvuxna grannar. Dessa områden är mycket känsliga för slitage.

Där näringstillgången är bättre övergår hållmarkstallskogen i huvudsak till granskog, med inslag av lövträd och tall. Ren tallskog förekommer på något enstaka ställe. Granskogen är rätt gammal och på de flesta ställen risig och ogallrad. I de södra delarna finns en gammal stämpling.

Ett stort hygge har tagits upp på angränsande mark ungefär vid mitten av reservatet. Hyggen med frötallar och en föryngring av tall och gran förekommer i reservatets södra och norra del.

Mot den långa västgränsen av reservatet finns stora kalhyggen och kvarvarande äldre skog som inom en snar framtid kommer att avverkas. Den gamla granskogen och svagt rotade tallar inom reservatet utsätts för stora påfrestningar av stormar och torka. Med stor sannolikhet stormfälls delar av granbestånden och vissa tallar nära reservatsgränsen i samband med avverkningar utanför. Stormfälld skog och försvagade träd bör tas bort eftersom de lätt blir yngelsplatser för skogsskadeinsekter. De har dessutom ingen större ekologisk betydelse i kanten av det smala reservatet. Ytterligare några träd kan behöva avverkas för att göra övergången mot kalmarken så naturlig som möjlig. Om stormfällningen blir omfattande bör man överväga att avverka luckor (i sämsta fall små hyggen) där skogen får möjlighet att förnygras.

MÅL FÖR SKÖTSELN

Målet för skötseln ska vara att i möjligaste mån bevara områdets vilda och orörda karaktär. Skogen ska därför i princip lämnas utan åtgärd.

Utmed den västra reservatsgränsen skall dock beståndsvårdande åtgärder vidtas för att skapa en stormfast skyddszon.

ÅTGÄRDSPLAN - SKOGSMARK

Följande områden ska åtgärdas, se karta sid 23.

Längs hyggeskanten har träd blåst ned och därmed även skadat en del upprättstående träd. Vindfällena och de skadade träden tas bort inom en tvåårsperiod.

En regelbunden kontroll av stormfällningar ska göras längs den västra reservatsgränsen. Om stormfällning sker ska kullfallna och skadade träd som bedöms komma att falla inom en snar framtid tas bort. Vid behov ska en röjning/gallring ske i avsikt att skapa en stormfast övergångszon mot angränsande mark

Om särskilda skäl föreligger, kan efter beslut av länsstyrelsen, undantag göras från åtgärdsplanen.

EKONOMISK PLAN

Iståndsättningsåtgärder:

Dass, stigar, eldplatser, informations-
tavlor, övriga skyltar och tavelställ.
Material- och arbetskostnader 16 000 kr

Kostnaderna för skogsvårdsåtgärder är
svåra att beräkna eftersom de är beroende
av så många olika faktorer t ex ev storm-
fällning och intäkter.

Årligt underhåll:

Tillsyn, vägunderhåll och renhållning
Material- och maskinkostnader / år 1 000 kr
Arbetskostnader / år 10 dagsverken